

ΥΓΕΙΑ

Η πανδημία της νόσου COVID-19 άλλαξε τον κόσμο και μεταξύ άλλων ανέδειξε τη σημασία της επένδυσης στον τομέα της υγείας. Ο πρόεδρος του Συνδέσμου Φαρμακευτικών Επιχειρήσεων Ελλάδος (ΣΦΕΕ), **Ολύμπιος Παπαδημητρίου**, μιλά για όσα μας διδάξε η παγκόσμια αυτή υγειονομική κρίση για την υγεία, το φάρμακο και την καινοτομία και τονίζει ότι είναι ευκαιρία για μια νέα επανεκκίνηση.

■ Ποια είναι τα μαθήματα που πήραμε από τη διαχείριση της μεγάλης αυτής υγειονομικής κρίσης την οποία αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα;

Η πανδημία της COVID-19 ανέδειξε τη σημασία της επένδυσης στον τομέα της Υγείας, για κάθε πολιτισμένο και ευνομούμενο κράτος. Αν και η υγειονομική απειλή της COVID-19 ήταν κάτι που δεν περίμενε στο σύνολό της η ανθρωπότητα και σχεδόν πουθενά δεν υπήρχε διεξοδική προετοιμασία για ένα τέτοιο σενάριο, σε πολλά υγειονομικά συστήματα αναδείχθηκαν αδυναμίες και κενά ετών.

Στη χώρα μας, η πρώτη φάση της πανδημίας κύλησε με εξαιρετική επιτυχία πρακτικά, γιατί υπήρξε πρόληψη της κρίσης στο ξεκίνημά της, πριν μετατραπεί σε υγειονομική - δεν έφτασε καν στο σύστημα Υγείας. Από το φθινόπωρο του 2020, όμως, εξελίχθηκε σε καθαρά υγειονομική κρίση και σήμερα βιώνουμε την κορύφωσή της, ενώ ευχόμαστε όλοι να αποφευχθούν τα χειρότερα. Είναι δεδομένο πάντως πως τα όσα βιώνουμε σήμερα δεν διαγράφουν ένα αισιόδοξο μέλλον.

Η υποχρηματοδότηση του συστήματος Υγείας επί σειρά ετών στη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, οι αλληπαλές αποτυχημένες προσπάθειες για τη δημιουργία ενός εθνικού και λειτουργικού συστήματος πρωτοβάθμιας περίθαλψης, οι καθυστερήσεις ή αναβολές στην εφαρμογή δομικών αλλαγών, που όσο και αν ήταν μνημονιακές δεν έπαυαν να

είναι απαραίτητες, συνθέτουν το αποτέλεσμα της σημερινής υγειονομικής πραγματικότητας. Ανευ προηγούμενου πίεση στο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης, άναρχα δομημένη πρωτοβάθμια φροντίδα με ασαφή όρια ανάμεσα σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα και ανίσχυρη να ανασχέσει το κύμα πασχόντων στις τριτοβάθμιες δομές, εσπευσμένη δημιουργία νέων ή επεκτάσεις υπαρχόντων ΜΕΘ, ανεπαρκής στελέχωση σε ανθρώπινο δυναμικό αποδίδουν την εικόνα του σήμερα. Παρατηρήθηκε καθυστέρηση ή ελλιπής φροντίδα για μη COVID-19 ασθενείς (π.χ. χρονίως πάσχοντες, διαβητικούς, καρκινοπαθείς κ.ο.κ.), ακόμη και παράλειψη προγραμματισμένων επισκέψεων χρονίως πασχόντων. Διαπιστώθηκε, επίσης, η ανάγκη άμεσης μετάβασης σε ψηφιακά-απομακρυσμένα μοντέλα παροχής φροντίδας.

Η σημερινή πραγματικότητα μπορεί να επηρεάσει το μέλλον του συστήματος Υγείας, την ισότητα πρόσβασης των ασθενών σε φροντίδα και φάρμακα, την ετοιμότητα του συστήματος να υποδεχθεί την επερχόμενη φαρμακευτική και όχι μόνο καινοτομία.

Η ανάγκη να αυξηθεί η αποδοτικότητα του υγειονομικού μας συστήματος και να εξαλειφθούν οι σπατάλες είναι περισσότερο επιτακτική από ποτέ, το ίδιο και η ανάγκη ενίσχυσης της πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας για την ανακούφιση των νοσοκομείων από την πίεση, ενώ η αύξηση του υγειονομικού προσωπικού με σωστό σχεδιασμό θα συμβάλει στην παροχή βελτιωμένης υγειονομικής φροντίδας.

Ολύμπιος Παπαδημητρίου
Πρόεδρος του Συνδέσμου Φαρμακευτικών
Επιχειρήσεων Ελλάδος

«Ποια είναι η επόμενη ημέρα για το σύστημα Υγείας»

«Με την πανδημία αναγνωρίστηκαν η αξία της φαρμακευτικής καινοτομίας και η ανάγκη να υιοθετήσουμε πολιτικές που την ενισχύουν και όχι πολιτικές που την υπονομεύουν»

Η πανδημία κατέδειξε ότι η υγειονομική φροντίδα πρέπει να εστιάσει περισσότερο στην πρόληψη και στον έλεγχο των ασθενειών. Ακόμα, αναδείχθηκε η ανάγκη για αυξημένο συντονισμό και συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων (ερευνητικής κοινότητας, φαρμακοβιομηχανίας, θεσμικών οργάνων της Ε.Ε., κυβερνήσεων, ρυθμιστικών Αρχών και συστημάτων Υγείας) σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, όπως έχει τονίσει και η Επιτροπή Υγείας, Στέλλα Κυριακίδου. Αναγνωρίστηκε, τέλος, η αξία της φαρμακευτικής καινοτομίας και η ανάγκη να υιοθετήσουμε πολιτικές που την ενισχύουν και όχι πολιτικές που την υπονομεύουν. Αξίζει και πρέπει να καταχωριστεί ως μείζον επιστημονικό επίτευγμα του φαρμακευτικού και ακαδημαϊκού κλάδου η ανακάλυψη και διάθεση εμβολίου για την COVID-19 σε λιγότερο από ένα χρόνο από την εμφάνιση του ιού! Ηδη περισσότερες από 30.000.000 δόσεις έχουν παραδοθεί στην Ε.Ε. και ο εμβολιασμός αποτελεί το μόνο ισχυρό μήνυμα ελπίδας για το τέλος της πανδημίας και για τη σταδιακή επαναφορά σε μία νέα κανονικότητα.

■ Πώς μπορούμε να οδηγηθούμε σε μια βιώσιμη φαρμακευτική πολιτική; Ως κλάδος τι προτείνετε για την επόμενη ημέρα;

Η πληρέστερη κάλυψη των πραγματικών αναγκών των Ελλήνων ασθενών με μια δημόσια φαρμακευτική δαπάνη, η οποία θα επαναπροσδιοριστεί βάσει επιστημονικών και επιδημιολογικών στοιχείων και δεδομένων, πρέπει να αποτελεί κυρίαρχη προτεραιότητα για την κάθε κυβέρνηση. Η υπέρογκη και σταθερά αυξανόμενη υπέρβαση των υπαρχόντων κλειστών προϋπολογισμών τεκμηριώνει την αστοχία στο μέγεθος της δαπάνης, ενώ μετακυλιέται αβασάνιστα στις φαρμακευτικές εταιρείες, τη στιγμή που και οι ασθενείς επωμίζονται τα βάρη στρεβλών αποζημιωτικών πολιτικών. Είναι απαραίτητο να εισαχθεί η έννοια της συνυπευθυνότητας στην υπέρβαση των καθορισμένων προϋπολογισμών μεταξύ κράτους και φαρμακοβιομηχανίας και -γιατί όχι- και των άλλων εμπλεκόμε-

νων εταιρών στην πορεία του φαρμάκου μέχρι τον ασθενή.

Οι πέντε τελευταίες εκθέσεις ενισχυμένης εποπτείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Surveillance Reports της Commission), αλλά και η πρόσφατη έκθεση της επιτροπής Πισσαριδη υπογραμμίζουν πως το ανεξέλεγκτο ύψος των υποχρεωτικών επιστροφών απειλεί τη βιωσιμότητα της φαρμακευτικής πολιτικής και του συστήματος Υγείας. Μάλιστα, στην έκθεση της επιτροπής Πισσαριδη για το νέο αναπτυξιακό μοντέλο της χώρας γίνεται ειδική αναφορά στις μεταρρυθμίσεις για μια βιώσιμη φαρμακευτική πολιτική και στο αναπτυξιακό δυναμικό του κλάδου, αλλά και -για πρώτη φορά- στην έννοια της συνυπευθυνότητας σε τυχόν υπερβάσεις. Συμπλέον σε μεγάλο βαθμό με τα παραπάνω και οι θέσεις του ΣΦΕΕ (αποτέλεσμα ενδελεχούς μελέτης της Deloitte, 2020), τις οποίες έχει παρουσιάσει στην κυβέρνηση ήδη από τον Ιούνιο του 2020 και συνοψίζονται σε 7 πυλώνες δράσεων:

1ος: Επαναπροσδιορισμός της δημόσιας φαρμακευτικής δαπάνης.

2ος: Αύξηση αποτελεσματικότητας του συστήματος.

3ος: Αναθεώρηση του μηχανισμού υποχρεωτικών επιστροφών (rebate + clawback).

4ος: Ενίσχυση της πρόσβασης των ασθενών σε καινοτόμες θεραπείες.

5ος: Προώθηση επενδύσεων.

6ος: Ενίσχυση εποπτείας συστήματος και αξιοποίηση ψηφιακών δυνατοτήτων.

7ος: Προώθηση κοινωνικής και ηθικής ευθύνης.

■ Η Ελλάδα παραμένει στις τελευταίες θέσεις

της Ευρώπης στη διεξαγωγή κλινικών μελετών. Ποια είναι τα προβλήματα που πρέπει να ξεπεράσει η χώρα μας, ώστε να προσελκύσει περισσότερες κλινικές μελέτες;

Η Ελλάδα διαθέτει σημαντικό, ανεκμετάλλευτο δυναμικό στον τομέα των κλινικών μελετών, σε

σχέση με άλλες, παρόμοιου μεγέθους ευρωπαϊκές χώρες. Την τελευταία διετία έχουν εισαχθεί σημαντικά κίνητρα για την ενίσχυση των δραστηριοτήτων στον τομέα αυτό, όπως η δυνατότητα συμψηφισμού των επενδύσεων σε κλινικές μελέτες με το clawback που καλείται να καταβάλει κάθε εταιρεία καθώς και ο τριπλασιασμός του φορολογικού συντελεστή υπερέκπτωσης για επενδύσεις σε Έρευνα και Ανάπτυξη. Ο ΣΦΕΕ σε συνεργασία με την PwC ολοκλήρωσε μελέτη με καλές πρακτικές άλλων χωρών για την προσέλκυση κλινικών μελετών, την οποία επικοινωνήσαμε στην πολιτεία. Εκεί που πρέπει να επικεντρωθούμε, για να διεκδικήσουμε τη θέση που μας αξίζει στη διεξαγωγή κλινικών μελετών, είναι σε ένα εθνικό στρατηγικό σχέδιο το οποίο θα βασίζεται: 1) στη διευκόλυνση της συμμετοχής των ασθενών σε κλινικές μελέτες, 2) στην απλοποίηση των διαδικασιών, στη μείωση της γραφειοκρατίας και στη βελτίωση του χρόνου εγκρίσεων, 3) στην παροχή κινήτρων για έρευνα και ανάπτυξη και 4) στην εκπαίδευση του διοικητικού προσωπικού των νοσοκομείων. Πρότασή μας είναι η δημιουργία επιτελικής δομής στο υπουργείο, αλλά και σε όλα τα μεγάλα νοσοκομεία της χώρας, η οποία θα λειτουργεί ως one-stop-shop. Η Δανία για παράδειγμα, η οποία το 2012 ίδρυσε Εθνικό Γραφείο Κλινικών Μελετών με αντίστοιχες αρμοδιότητες, ώστε να αντιμετωπίσει παρεμφερή προβλήματα, σήμερα είναι στην 3η θέση παευρωπαϊκά σε κατά κεφαλήν επενδύσεις σε κλινικές μελέτες. Κι εμείς μπορούμε...